

מסורת הש"ס

(א) ב"צ עז. קנ: ע"ש. (ב) נכמתי ודפורתי: רבה. ור"ה. ב"צ שם וכו' (ג) שם קנא: קנא: (ד) "עמינו למה בנמתי" וביצ"ש שם שהחזיק זה בקרקע, (ה) "בין יב: (ו) שם לו: (ז) מוספתא דתמנונא פ"ג ה"ג, (ח) ונעלה ה' (ט) [מוספתא שם] מוספתא ד"ב פ"ג ה"ה, (י) [גרשמי שגריי: וקודם שהחזיק הלקוח], (י) [גרשמי שגריי: מוכר], (י) [ג'ל כדן. (יעב"ז)], (י) [ויקראקע' נהלא דשם לתמוך. (רש"ש, ע"ש)], (י) [גרשמי: כולה], (י) [שם בנכירות לא נפקא לן כלל ממכרית כיו ספך וע"ש] ור"ה בנשי' ד"ה ולא הקדשות ור"ה נפקא לן מקראי במכ"ר ב"ר ערבי ע"כ עוד שם נא. נחמס' ד"ה אמה ולא הקדשות, (י) [ויקרא ס:], (י) [נעלה ה' ע"ה], (י) [דברים יד], (ק) [ב"מ מו ע"ב], (ר) [שבת ח ע"ה], (ש) [דברים טו], (ש) [ג'ל קנסא. (מהרש"ה)], (ח) [ג'ל עט:], (ז) [וע' מוס' ערביי כט: ד"ה ולא ידענה וכו' רמב"ם ב"מ א' ד"ה מקומן].

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומקומו וכו' משום טעל דמן:

עיוי רש"י

קבישט"ר [קבישטור"א]. אפשר (חלק מהרמחמה שבו מושכים את הבהמה או את הסוס בצווארם).

מוסף רש"י

נתון לו לעקיבא בן יוסף. נגזר היה ואחיה שנה שנת מעשר עני התם (שם). שנת שטרות הן. חלוקין זה מה (ושב"ס ב"ב טו). וכו' בשדה לפלוני. וכו' חלקי לנס כבודו זה שדה זו לזיך פלוני וכן קנו לאחיו פלוני כמו שזה לנס (שם). חזרו בשטר. מיידי כח דשטר יכול לחזור בו כל זמן שלא נתקבל השטר לאחיו פלוני (שם קנ). ואפילו אמר כחצו וטען, דכל זמן שלא בא ליד מקבל ממה יוכל זה לעקור שלימותו דלון עשין שטר בעל כחצו של נותן, דלא ייפה כחצו ממהנה בעל פה של מנהל ליה דמיהא ממהנה בשטר, ואפ"ל דלמדין בחזקת הנחמס (שם ט). קיין בפני שיש ואין לריי לומר כחצו דסמך קמין לכחיה עומדי. מי מלי סתם, דמסתמא ניחא ליה לתקנה שיכתבו שטר לקנה, אבל היי דמחא לא נתקבץ בעל כחצו (שם טו). ואינו חוזר בשדה. אחרי שכבר וכו' בקיין לו בחזקת חזין לו לאדם שלא בפניו (שם קנ). על מנת שהכתב לא יאמר השטר. היי בחזקת לו איזה עד שכל השטר לידו (טו). שלשה שטרות הן. שלשה עניי שטרות הן ולא בא לחלק אלא להוסיף (שם קנ). אם קדם מוכר וכתב לו את השטר. מי שגזין למעות ורזלה למור מנכסיו לתצורו ופעמים שהוא מנאל סופר וסמך שטר מכירה כדי שיהא מוזמן לתמו ללוקח כל המוכר ואי חיש לנסי אלא מיישגן בשני (שם טו). כיון שהחזיק. זה הלקוח, מסקנא דמילתיה דלמורא הוא ולא מן המשנה (שם). נקנה השטר. שנכתב קודם המכירה ליה הלקוח בכל מקום שהוא, שהי דעמו של מוכר לתקנת השטר ללוקח וקני ליה לשטר אגב קרקע כיון כל מטלטלין הממכרין עם קרקע שנקיין בחזקת קרקע כחלו בעד משיכה במטלטלין גופייהו (שם וכו"ז) שם (קנ). והלכתא בצבורים לא בעינן. לא בעינן שיהו עומדין לתוסה (ב"ב יב). שהכסף מורדין בו הקדשות ומע"ש משא"כ בשטר. אם תכז לגזר שטר על מעות פדיון הקדש אין הקדש פדוי דנענין ומנן הכסף וקס לו (לעיל ה). המשך בסוף המסכת.

דרבנא לא מיידי ראה דההוא בצבורין בתוכה היו. קני מי קנתי. דקני המטלטלין, ורואי צריך הואיל ואינן בתוכה והוו מתנה אף כי ידעו דהיינו קנה חזקתו ורואי צריך הואיל ואלו מן המטלטלין קנה כל המטלטליים בכסף שקנה קרקע, שאינו יכול לחזור בו מהמטלטליים הואיל ונתן המעות. שדה במכר. אם היו צבורין בלא אגב אלא שאמר לו קנה המטלטלין במתנה עם הקרקע ואם לא היו צבורין דאמר ליה אגב, וליכא בין צבורין לאין צבורין אלא אגב וקני. שדה [לאחר]. שאמר לו זכה במטלטלין לפלוני עם אותה חזקה שחזקה בקרקע לצרכך ואם לא היו צבורין שאמר ליה אגב, ולא איפשטא. ואם חזר בו קודם שתפס מקבל המתנה אין מוציאין אותה מייד. לא שנו. דנכסים שאין להם

האשה נקנית

נתון ליהושע. רבי יהושע בן חנניא כדאמר במס' ערכין (דף יא:) מעשה ברבי יהושע ברבי חנניא שהלך לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא בהגפת דלתות אמר לו חזור כך שאלת מן המסוררים ואני מן השוערים אלמלא לוי הוה. ספרי (פ' קרח) וכבר נזקק ר' יהושע בן חנניא לסייע את רבי יוחנן בן גודגדא אמר ליה חזור לאחוריד אתה מחייב בנשך שאלתה מן המסורדין ואני מן השוערין: **ומקומו מושכר.** ונתן לו רבי יהושע פרוטה בשכר המקום ונמאל מטלטלין נקיין עם הקרקע בכסף והכי מסקנא דהך מילתא במס' מעשר שני (פ"ה מ"ט) ונתקבלו שכר זה מזה. ואע"פ שדעייין לא הופשד קריית שם הוא שאסור לשהות להצרים דבר שאינו מתוקן ואפילו אכלו ממנו אין כאן חיוב מיתה משום טעל (א) ומנן המומר יפירש מעשרותיו: **נתון לעקיבא בן יוסף.** שנת מעשר עני היתה ור' עקיבא גבאי עניים היה בספינה היו שניהם עמו: **לצורים צעין.** מתקלממר מקומו ולא מקום אחר: **דלא ליטריחיהו.** ולהוציא משם כל זמן שרלו להניחו שם: **שני שטרות הן.** שני דינין חלוקין בשטר: **זכו בשדה זו.** החזיקין זו ללכרו וכתבו לו את השטר לראיה צעלמא: **חוזר בשטר.** אם אומר אין רצוני שיהא שטר זה לראיה צדו: **ע"מ וכו'.** חוזר אף צדה ששרי לא עשאן שלומין לזכות אלא עם השטר והרי חוזר לו בשטר: **אם קדם.** קודם נתינת הכסף, א"ו קודם שהחזיק: **כומצין שטר למוכר.** שדי מכורה לפלוני ולא אמרינן שטר מוקדם הוא כיון דקנו מיינה מהשתא א"כ כחצי דלמנן (ב"מ דף יג.) עדיו מתמומיו וזין לו: **כיון שהחזיק כו'.** ר' חייא בר אבין אמר לה ואינה מן המשנה: **נקנה השטר.** כגון שאמר לו (א) קני קרקע בחזקה והשטר עמה: **אפשר.** קבישט"ר כלומר בית אחיזה וכגון קרקע דמי: **והוה יא כו'.** אלמא שאר נכסים כשטר: **אגב.** שילמך לו קני קרקע וקני מטלטלין אגבה: **כל הני.** ועמו מנהל כאן ולא קמתי אגבין ק' כאן: **עד דאמר קני.** הוצרך לומר לאחר זכה בטפה על טפה לפלוני ועמו מנהל כאן שצדי שלא אוכל לחזור צי: **מושכר.** היינו מכר והמעשר היה מתנה וש"מ נקנו מטלטלין דמתנה אגב קרקע על מכר: **שדה לאחד ומטלטלין לאחר.** ואמר לבעל השדה קני השדה לעצמך ואגבה יקנו מטלטלין לפלוני: **ידד עניים הוא.**

הואיל ובבבאי של עניים היה הרי הוא כידו משא"כ בלמנן: **לא שנו.** המטלטלין נקיין בחזקה דקרקע אלא שנתן לו דמי כל המטלטלין (א) והקדש דכי אחזיקה בקרקע אדעתא למיקני (א) כוליה אחזיקה אבל לא נתן לו דמי כל המטלטלין לא קנה המטלטלין בחזקה דקרקע אלא כנגד מעותיו: **שטר אין פודין בו הקדשות ומעשר שני.** (א) בצבורות נפקא לן בפ' יש כזור לנחלה (דף נה.) דכתיב כהו כסף הקדש דכתיב (א) ונתן הכסף וקס לו (א) ומעשר שני דכתיב (א) ורתה הכסף דבר שיש בו זריזא היינו מטבע: **מוציא צנא ישראל.** גט אשה: **כסף ושטר קונין עבד עברי** בפרקין לפינן לעיל (דף יד:):

במה

המקום בחליפין ושמה שכירות אין נקנה בחליפין דלמנן (א) (ב"מ דף יט:) כסם שהקדש נקנה בכסף ובשטר ובחזקה קנה בשטר כיון קרקע נקנה בכסף בשטר ובחזקה ובחליפין לא קמיי: **חוזר בשטר חוזר בשדה.** וא"ת שני ריחא צוה"א אם יחזור בשטר כיון שלא יחזור בשדה וי"ל דלא ניחא ליה דליפוק שטר עילייה דליכא קלא בשטר טפי מצעדיס (א) ויאמרו שהוא עני שמוכר הכל ולא ימאל מלוה:

פרק ראשון קידושין

כו.

ממנו לריי לקרות להם שם ומעשה כדנן גמליאל חקנים שהיו באים בספינה וכו' וקריאת שם דהתם היינו שם פעלים שיצברו הצעלים למי יתנוסס דהיינו ציעור אבל לא היה חושש לא לקבוע מקום ולא להזכיר סכום שהיה יודע דודאי שלא יאכלנו ממנו בני ביתו שכבר הזהירם שלא יאכלו כי לא היה מתוקן וא"ת למה אינו מזכיר תרומה גדולה כההוא מעשה דרנן גמליאל (א) וי"מ משום דחטא אחת פוטרת את הכרי מה"מ (א) ושמה הפרישה קודם שילא מצינו כדי ללאת ידי אסורא דלורייתא ונתנה לכהן ולא נהירא וכי לא היה לו לרנן גמליאל לחוש לאסורא דרננן וי"מ דלכחי לא הזכיר תרומה גדולה לפי שאינה חייבת בציעור כמתנן במס' בכורים (פ"ב מ"ב) ומיימי לה בפ' הערל (יבמות דף עג.) יש במעשר שני ובצבורים מה שאין כן בתרומה וכו' וחשיב ציעור משמע דתרומה לא מייחצא ציעור אבל קשה דע"כ תרומה גדולה חייבת היא בציעור כדקמיי במתני' דמעשר שני ששאלתי לעיל כיד מלות ציעור תרומה נותנה לכהן אלמלא חייבת היא בציעור ולכל הפחות מדרבנן וגם במשניות (דמעשר שני פ"ה מ"י) מפיך לה מקרא וגם נתמיו ללוי (א) לרבות תרומה ותרומת מעשר ואין להקשות מההיא דיש במעשר שני ובצבורים מה שאין כן בתרומה דמשמע תרומה אינה חייבת בציעור ד"ל דמיידי התם לצערס מן העולם כשהגיע זמן הציעור כגון מעשר שני ובצורים שאי אפשר לאוכלם חוץ לירושלים לכך צריך לצערס מן העולם כשגיע זמן הציעור אם לא יציאם צירושלים אבל תרומה שאלכלה בכל מקום אין צריך לצערה מן העולם אלא צריך ליתנה לכהן והיינו ציעור שלה מ"מ הדרא קושא דלכותה אמאי לא ציער התרומה וי"ל דודאי תרומה הפריש צעודה בשדה דרגילות הוא להפריש בגורן (א) ואיך לא למימר שהפריש צעוד היתה בצרופאה בגורן ואין אחר המיורי (א) כדאמר התם (ירושל' דמעשרות פ"ג) חזקה לגורן שלא תעקר עד שהפרישו ממנה תרומה גדולה וה"כ אימא צירושלמיה (א) דמסכת מעשרות מנא פירות לצורים אסורין משום גזל ומייצין משום תרומה מפוזרים מומרים משום גזל ופטורים מן התרומה גדולה שאי אפשר לגורן שיעקר אלא (א) תתרמה תרומה גדולה: **נתון ליהושע.** שהיה לוי כדפירש בקומטרס וקשה איך נתן לו והא קנסיניהו עזרא (יבמות דף פו:) וי"ל דסבר לא (א) קנס לעניים ור' יהושע עני היה כדאמר בצרכות (דף כה.) מכותלי ציתך ניכר שפחמי אתה וא"ת למה לא נתן לו גם מעשר עני וי"ל לפי שהיה רואה ליתן להצרה עניים כדלמרינן בעירובין (דף קא.) שנתן מתנותיו לכהן אחד מציא רעב לעולם אי נמי היה לו לר' יהושע מאמרים וזו לפיכך לא לקח מעשר עני ומ"מ היה יכול ליקח מעשר ראשון בתורת עניות הואיל ולא היה עשיר והיה מתפרנס בדוחק ולמ"מ (יבמות דף פו:) קנסא לכהנים איכא למימר דיהיה ליה כר"ע דלמנן מקמי קנסא היה ללוי ולא לכהן ולצתר קנסא היה אף לכהן: **ומקומו מושכר** דא. כסיפא קמתי ונתקבלו שכר זה מזה ומימה למה לא הקנה לו

והא קנסיניהו עזרא (יבמות דף פו:) וי"ל דסבר לא (א) קנס לעניים ור'

יהושע עני היה כדאמר בצרכות (דף כה.) מכותלי ציתך ניכר שפחמי אתה וא"ת למה לא נתן לו גם מעשר עני וי"ל לפי שהיה רואה ליתן להצרה עניים כדלמרינן בעירובין (דף קא.) שנתן מתנותיו לכהן אחד מציא רעב לעולם אי נמי היה לו לר' יהושע מאמרים וזו לפיכך לא לקח מעשר עני ומ"מ היה יכול ליקח מעשר ראשון בתורת עניות הואיל ולא היה עשיר והיה מתפרנס בדוחק ולמ"מ (יבמות דף פו:) קנסא לכהנים איכא למימר דיהיה ליה כר"ע דלמנן מקמי קנסא היה ללוי ולא לכהן ולצתר קנסא היה אף לכהן: **ומקומו מושכר** דא. כסיפא קמתי ונתקבלו שכר זה מזה ומימה למה לא הקנה לו

במה

שפי' ר"ש, אמאי לא יעידו העדים שנתנו לו וכתבו שטר עדותן. על מנת. לא עשאן שלוחין לזכות אלא עם השטר והרי הוא חוזר בשטר. אם קדם. קודם נתינת הכסף. והלכתא בצבורים לא בעינן אגב וקני בעינן. כלומר צריך שיאמר לו קנה המטלטלין אגב קרקע. ומסתברא דוקא בשאינן צבורים בתוך הקרקע, [אבל בצבורים] לא בעינן אגב וקני אלא כיון שהוא מקנה לו הקרקע והמטלטלין כאחד, כיון שהקנה הקרקע בכסף או בחזקה קנה המטלטלין שבתוכה. והיינו דלא [בעינן אלא] בעינן אגב וקני עד דאסיק דלא בעינן צבורים, דאל"כ הו"ל לאבעיני ברישא היאך יקנה הצבורים שהוא פשוט שקנה אותם עם הקרקע ואיכ"ר יבעי אם קנה שאינן צבורים. וכ"כ הרי"ם פ"ג [מכירה ה"ט]. ופי' מכל הנז, מהא דשטר ומעורבא דרי אליעזר ורב יהודה דהואיל ולא בעינן צבורים שוה סלע ממש קאמר. וקן צאן וקן חביתו שוה הוא ולא הוו צבורים בתוכה. אבל מעורבא יהודה המטלטלין אף כי ידעו לא יאמר לו קנה אותן עם חזקה שחזקה בה קרקע, אבל מכר מטלטלין וקרקע נתן דמים והיו צבורין באגב, ואם היו צבורין בלא אגב אלא שאמר לו קנה המטלטלין במתנה עם הקרקע ואם לא היו צבורין דאמר ליה אגב, וליכא בין צבורין לאין צבורין אלא אגב וקני. שדה [לאחר]. שאמר לו זכה במטלטלין לפלוני עם אותה חזקה שחזקה בקרקע לצרכך ואם לא היו צבורין שאמר ליה אגב, ולא איפשטא. ואם חזר בו קודם שתפס מקבל המתנה אין מוציאין אותה מייד. לא שנו. דנכסים שאין להם

עין משפט גרי מצוה

רפ"א א ב מ"י פ"ו מהל' מכירה ה"ל טו טז סמנ עשין כס טע"ה ח"מ פ"י רמנ ספ"י ז:

רפ"א ג מ"י פ"ד מהל' מלוה וזהו הל"א סמנ עשין לו טע"ה ח"מ פ"י רלח ספ"י א: **רפ"ד** ד מ"י פ"ו מהל' מכירה ה"ל"ד סמנ עשין פה טע"ה ח"מ פ"י סו ספ"י י: **רצ** ה ד מ"י פ"ג מהל' מכירה ה"ל ט ט סמנ עשין פט טע"ה ח"מ פ"י רב ספ"י א ב:

רצא ד מ"י שם הל"י טע"ט ח"מ פ"ג ע:

רצב ח מ"י פ"א מהל' מכירה ה"ל"ע סמנ שם טע"ה ח"מ פ"י קלז ספ"י יב:

מוסף הוספות

א. פירוש שם הבעלים שיקנה אותם ללוי ולכהן. מוס' צ"מ יא. ב. ור"א בן עזריה שהיה כהן היה נמנהם בספינה וקמתי סיפא א"ר יהושע עישור שאני עתיד למור נתון לראב"ע. מוס' ה"ל"ש. א. לפי שניתלת באומר ובמחשבה. יטע"א. ד. ובהוא מעשה דר"ג וחקנים היה כבר התבואה בבית דקאמר בחר הכי מעשרות מוכינן גטילין מן הבית או מן השדה נשמעיה מן הדא וכו' ור' חנינא בר פפא שמע לה מן הכא עישור אחר שאני עתיד למור נתון לעקיבא בן יוסף דהא אמרין מן הבית האי ידאיתו בירושלמי דאי' מעשר עני היינו משום דאמרין בחוספתא אין מעשר עני מתחלק אלא מתוך הבית. מוס' ה"ל"ש. ה. מצא פירות מוכינן בשדה מכונסין אסורים משום גזל מפורזים מותרין משום גזל בין כך ובין כך חייבין בפעשרות ופטורין מתרומה גדולה שא"א לגורן שתעקר אלא"כ תתרמה ת"ג. שם. וכן הוא צירושלמי ור"ש על המשנה במע"ש. ו. דאני נטיל במע"ש כדתנן במס' פאה (פ"ח מ"י). מוס' מנות טו. ו. דכל דבר החזור משום דהוא כמו טובת הנאה דאמרין (כ"ב יא.) דאני ממונא לקנות בחליפין ומש"ה חוצר שיקבילו מעות זה מזה. מוס' ערכין ז. ח. אי משום האחריות שבו את רב הוא דאמר פרק חזקת (כ"ב מא:) דאמר שדרו בעדים גובה מנכסים משועבדים. רש"י. ט. דמ"מ ע"י עדים ליכא קלא כוליה אלא ע"י חקירה ולא וליי נכסי אבל בשטר איכא קלא טפי ויליי נכסיה. שם.

תוס' ר"י הוקן

ליהושע. בן חנניא ולוי היה. מושכר. ונתן לו פרוטה בשכירות. וכו'. החזיקין בזה הקרקע פלוני וכתבו לו את השטר. מסתברא דשטר שכתבו על פה אחריות צוה להם שיכתבו לו על המתנה. והיינו דקאמר חזרו בשטר שאינו רוצה עתה שתהיה אחריות במתנה, דאי בשאין בה אחריות מה הוא מפשר את חזרו בשטר, הואיל וקנה קרקע שהרי אלו (לא) החזיקו בשבילו. וא"ת שאינו רוצה שתהא ואיתו כידו כמו

אגב קרקע. ומסתברא דוקא בשאינן צבורים בתוך הקרקע, [אבל בצבורים] לא בעינן אגב וקני אלא כיון שהוא מקנה לו הקרקע והמטלטלין כאחד, כיון שהקנה הקרקע בכסף או בחזקה קנה המטלטלין שבתוכה. והיינו דלא [בעינן אלא] בעינן אגב וקני עד דאסיק דלא בעינן צבורים, דאל"כ הו"ל לאבעיני ברישא היאך יקנה הצבורים שהוא פשוט שקנה אותם עם הקרקע ואיכ"ר יבעי אם קנה שאינן צבורים. וכ"כ הרי"ם פ"ג [מכירה ה"ט]. ופי' מכל הנז, מהא דשטר ומעורבא דרי אליעזר ורב יהודה דהואיל ולא בעינן צבורים שוה סלע ממש קאמר. וקן צאן וקן חביתו שוה הוא ולא הוו צבורים בתוכה. אבל מעורבא יהודה המטלטלין אף כי ידעו לא יאמר לו קנה אותן עם חזקה שחזקה בה קרקע, אבל מכר מטלטלין וקרקע נתן דמים והיו צבורין באגב, ואם היו צבורין בלא אגב אלא שאמר לו קנה המטלטלין במתנה עם הקרקע ואם לא היו צבורין דאמר ליה אגב, וליכא בין צבורין לאין צבורין אלא אגב וקני. שדה [לאחר]. שאמר לו זכה במטלטלין לפלוני עם אותה חזקה שחזקה בקרקע לצרכך ואם לא היו צבורין שאמר ליה אגב, ולא איפשטא. ואם חזר בו קודם שתפס מקבל המתנה אין מוציאין אותה מייד. לא שנו. דנכסים שאין להם